

Составни независнословжени реченици

КОИ РЕЧЕНИЦИ ГИ НАРЕКУВАМЕ СЛОЖЕНИ?

Сложената реченица е синтаксичка единица која содржи **најмалку два прирока**. Одделните реченици во рамките на сложената реченица се викаат **дел-реченици**.

! Независносложени

- Двете реченици се во **независен** однос

! Зависносложени

- Едната реченица **зависи** од другата

1. ПОСОЧИ САМ/А ПРИМЕР ЗА СЛОЖЕНА РЕЧЕНИЦА:

2. ОПРЕДЕЛИ ЈА ЗАВИСНОСТА ВО СЛЕДНИВЕ РЕЧЕНИЦИ:

- ▶ Јас секој ден јадам овошје, а малку пијам вода.
- ▶ Овошјето е за јадење, кога ќе е целосно зрело.
- ▶ Во мојот дом се јаде многу овошје, сигурно ќе бидеме здрави.

3. Што заклучи?

Брзинска задача:

Состави сам/а сложена реченица и размени ја со другарчето до тебе!

На кој вид реченици им припаѓаат вашите примери?

Сподели со кревање рака!

Видови
независносложени
реченици

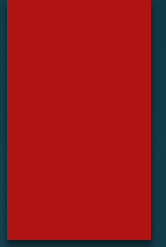
Составни

Спротивни

Разделни

Исклучни

Заклучни

СВРЗНИЦИ ЗА НЕЗАВИСНОСЛОЖЕНИТЕ РЕЧЕНИЦИ

СОСТАВНИ	И; НИ; НИТУ; ПА; ТА; НЕ САМО ШТО – ТУКУ И
СПРОТИВНИ	А, НО, АМА, ТУКУ, АМИ, МЕЃУТОА
РАЗДЕЛНИ	ИЛИ, ИЛИ-ИЛИ, БИЛО-БИЛО, ДЕ-ДЕ, И-И, ЕМ-ЕМ, ЧАС-ЧАС, НИ-НИ
ИСКЛУЧНИ	САМО, САМО ШТО, ОСВЕН ШТО, ЕДИНСТВЕНО
ЗАКЛУЧНИ	ЗНАЧИ, ВЕРОЈАТНО, СИГУРНО

1. Составни независнословжени реченици

- ▶ Составните реченици најчесто соопштуваат **напоредни дејствија**, онакви што се **одвиваат во исто време**, а дел-речениците се одделуваат со запирка и сврзникот И :

Пр.: Јадам, пијам **и** не излегувам од дома.

Дејствијата во речениците
може да се одвиваат :

- едно по друго;
- да произлегуваат едно од друго;
- да имаат спротивен однос, но ако се сврзани со наведените сврзници – тие се составни.

Примери:

- ▶ Ќе јадам малку, па ќе си играм.
- ▶ Не бев на училиште и не знам што учевме.
- ▶ Ми се одеше во паркот и излегов.
- ▶ Не само што ќе одам на кино туку и ќе купам пуканки.

ВАЖНА ЗАБЕЛЕШКА: Според правописот, составните реченици со сврзниците *и, ни, ниту,* и со составот *не само што – туку и,* не се одделуваат со запирка. Исклучок е кога сврзникот и воведува заклучок (Не знаев ништо, и професорот ми стави единица.).

Пред сврзниците *па и та* обично се пишува **запирка.**

ШТО НАУЧИВМЕ?

- ▶ КОИ РЕЧЕНИЦИ ГИ ВИКАМЕ СОСТАВНИ?
- ▶ КОИ СВРЗНИЦИ ГИ КОРИСТАТ?
- ▶ ДАЛИ МОЖЕ ДА НЕ СЕ КОРИСТАТ СВРЗНИЦИ?
- ▶ НАБРОЈ УСНО НЕКОЈ ПРИМЕР!

БРАВО!

- ▶ СЕГА ЗНАЕШ И ЗА НЕЗАВИСНОСЛОЖЕНИТЕ РЕЧЕНИЦИ
- ▶ ЗА ДОМА ЗАВРШИ ГИ **ВЕЖБИТЕ ОД ЧИТАНКАТА**
- ▶ ПРОВЕРИ СИ ГИ СО ДРУГАРЧЕТО
- ▶ ДОНЕСИ ГИ НА **СЛЕДНИОТ ЧАС**

ВИ БЛАГОДАРАМ,
МАГДАЛЕНА САЈКОВА